

Het Schrijvertje

IVN Roermond e.o.

Winter 2019

Jaargang 30, nummer 1

Van de redactie

Door Frans Hendriks

Zo, deze plek is een geschikte om iedereen die dit jaar weer een bijdrage geleverd heeft aan de inhoud (tekst) en vormgeving (foto's) van Het Schrijvertje te bedanken. Julie hebben ervoor gezorgd dat het blad voor een breed publiek interessant is. Een extra "dankjewel" aan Pieter Brouwer die jarenlang de column "Natuurdenken" heeft geschreven maar die hier met ingang van deze editie mee stopt. We zullen zijn inbreng missen.

We krijgen van verschillende kanten reacties en die zijn allemaal positief op een enkele na met kritiek op een de-tail. En dat nemen we ons ook nog eens ter harte.

We merken dat het blad gelezen wordt door opmerkingen in de wandelingen en toegezonden mededelingen. Zo schrijft Natasja Loomans in reactie op de vraag naar herkenning op de middenpagina van het herfstnummer:

"Volgens mij is het een juveniele grote bonte specht. In juni hebben we deze gezien in onze tuin. Eerst een groepje van 4 juvenielen met adult mannetje grote bonte specht. Het mannetje pikte van de vetbollen en voerde de jongen in de boom en op de tak. In de dagen erna kwam een juveniel vaker om zelfstandig te snoepen van pinda's en vetbollen of om te roffelen op een paal."

Ons blad als informatiebron en voor de uitwisseling van ons aangaande informatie. Mooi toch?

Het blad wordt goed gevuld en kan nog altijd beter. Mocht er iemand suggesties hebben, dan laat het weten. Of... beter nog; denk mee in ons kleine team en meldt u aan.

In ieder geval wensen we u weer lees- en kijkplezier en vooral een zeer voorspoedig nieuw jaar.

Van de bestuurstafel

Door Piet Heijnen

Groot nieuws is dat wij als vereniging tegen een zeer geringe vergoeding gebruik kunnen maken van een lokaal in het wijkgebouw van Maasniel, Schepen van Hertefeltstraat 26 a, 6042 XW Roermond voor het houden van vergaderingen, lezingen, cursussen enz. Eindelijk weer een vaste plek waar we terecht kunnen.

Nieuws uit de afdeling

Liesbeth van Bree heeft het bestuur te kennen gegeven dat zij door privé-omstandigheden per direct gestopt is met haar werkzaamheden als secretaris van IVN Roermond e.o.

Het is natuurlijk jammer dat Liesbeth ons bestuurlijk gaat verlaten, zij blijft wel lid.

Bovenstaande houdt in dat IVN Roermond e.o. op dit moment dus naarstig op zoek is naar een nieuwe secretaris. Heeft u zin en tijd om deze mooie functie waar te nemen dan horen wij dat natuurlijk graag.

U krijgt van het huidige bestuur alle medewerking en hulp om het secretariaatswerk uit te voeren. Informatie en reacties kunt u richten aan het bestuur: bestuur@ivnroermond.nl.

De aanplant van een eerste "Tiny Forest", een minibos midden in een wijk, is gestart op 25 november bij basisschool Neel. Het versterkt de biodiversiteit en geeft jong en oud de kans om natuur te ontdekken en te beleven dichtbij huis. Het is een initiatief van Gemeente Roermond, basisschool Neel, WijZijnMaasniel en het IVN.

De programmacommissie heeft het programma voor het eerste half jaar van 2020 opgesteld.

En.... schrijf het alvast in uw agenda: 2 februari 2020 Leden-dag; 23 maart de Algemene Ledenvergadering. Verdere info volgt. Kijk hiervoor op onze website.

Nieuws uit de regio

- Op 23 okt. werd een bijeenkomst belegd met alle vertrouwenspersonen. Hieruit kwamen een aantal aanbevelingen. Onze vertrouwenspersoon Rikie Verhagen zal dit verder uitwerken voor onze afdeling.
- Op 12 september was een geslaagde actieve ledendag van de regio.

Nieuws uit het district

- Op 23 nov. is de IVN-districtsledenvergadering gehouden in Oolderhof. Onze afdeling was gastheer/-vrouw.
- Op 25 januari 2020 is de District Ledendag.

Nieuws uit de Landelijke Raad

In de vergadering van december zal een besluit genomen moeten worden over de toekomst van één IVN. Gekozen moet worden tussen een organisatie met een Raad van Toezicht en een Directeur-Bestuurder óf met een Landelijk Bestuur en een Directeur.

Bestuur IVN Roermond e.o.

Voorzitter	Peter Kessing (ad interim) voorzitter@ivnroermond.nl
Secretaris	Vacature secretariaat@ivnroermond.nl
Penning-meester	Meinse van der Velde penningmeester@ivnroermond.nl
Bestuurslid	Astrid Janissen astrid.janissen@ivnroermond.nl
Bestuurslid	Yves Monod de Froideville yves.monoddefroideville@ivn-roermond.nl

Email: bestuur@ivnroermond.nl

Van de voorzitter

Door Peter Kessing

Nog nagenietend van de mooie herfstkleuren duiken wij dan toch de winter in. Maar dat betekent niet dat wij binnen moeten zitten. In de natuur zijn doet iedereen goed. Beweging is ook gewoon gezond. Ons afweersysteem wordt verbeterd en onze stresshormonen nemen af. Dus lekker naar buiten!

In de afgelopen periode is er veel commotie ontstaan over het teveel aan stikstof om ons heen. Iets wat wij al langer weten, want de stikstofproblematiek speelt al sinds het begin van de jaren 80. Stikstof (N) is de belangrijkste voedingsstof voor planten en essentieel voor de voedselproductie. In Nederland is echter sprake van een zeer hoge toediening via dierlijke mest. Een deel van de stikstof komt in de vorm van ammoniak (NH₃) in de lucht terecht. Daarnaast worden vanuit andere sectoren stikstofoxiden (NO_x) uitgestoten, met name door verkeer en industrie. Wanneer beide reactieve stikstofverbindingen (ammoniak en stikstofoxiden) neerkomen op natuurterreinen zullen ze de voedselrijkdom verhogen en bijdragen aan de bodemverzuring. Hierdoor ontstaat een onbalans in voedingsstoffen, waaronder een tekort aan calcium, kalium en magnesium en een overschot aan stikstof. Daardoor neemt de diversiteit aan plantensoorten af en ontstaan negatieve effecten op de vogelstand en op andere fauna (kringloopecologie). Stikstofoxiden in de atmosfeer zijn ook schadelijk voor de humane gezondheid via de vorming van ozon (smog) en via een bijdrage aan de vorming van fijnstof. Overigens levert ook ammoniak een bijdrage aan fijnstof.

Het stikstofbeleid is er mede op gericht de uitstoot van ammoniak en stikstofoxiden te beperken. Emissiereducties in de veehouderij zijn hierbij essentieel. Zo'n 40% van de stikstofdepositie is daaruit afkomstig. Daarnaast is er dan de bijdrage aan de stikstofdepositie van verkeer, industrie en huishoudens van circa 20% in de vorm van stikstofoxiden (NO_x). De overige 40% komt uit het buitenland.

Er is door de regering een 'Adviescollege stikstof' ingesteld om tot een afgewogen advies te komen. De opgave is enorm om in deze afweging tussen economie en ecologie tot een wijs advies te komen; waarbij ook rekening met de sociale gevolgen wordt gehouden.

Namens het bestuur wens ik al onze leden prettige feestdagen en een natuurrijk 2020.

Colofon

Nummer 119, december 2019
Voorpagina: winterimpressie
Foto's: Yves en Paul Monod de Froideville

Redactie:

Frans Hendriks, Laur Lennards,
Frank Heinen, Marieke Michels

Vormgeving:

Frans Hendriks, Marieke Michels

Email:

hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Print: Editoo B.V. - www.editoo.nl

Website: www.ivnroermond.nl

Ledenadministratie: ledenadministratie@ivnroermond.nl

Bankrekening:

NL18RABO 0135 8373 67

Inhoudsopgave

2	- Van de redactie
	- Van de bestuurstafel
3	- Van de voorzitter
4	- In memoriam Piet Rutten
	- Groene Camera Trofee
5	- Opmars van de wasbeer
6	- Vollemaanwandeling
8	- IVN-gidsenavond
9	- Klimaatgidsen geslaagd
10	- Activiteitenkalenders
12	- Verslag jubileumactiviteiten
14	- Vlindermonitoring Leudal
15	- Het Neelderbos
17	- Diversen
18	- De Maas natuurlijk!
19	- Silent summer
20	- Contactpersonen

Onze sponsors vindt u op de pagina's 4, 11, 14, 16 en 20

Meer informatie over onze afdeling en haar activiteiten kunt u geactualiseerd vinden op onze website www.ivnroermond.nl

In memoriam Piet Rutten

Door Paul Caquelein, Marijke Stokking, Bert Beckers en Peter Kessing

Als 'team Ooldergreend' was Piet Rutten onze coach gedurende de opleiding tot IVN-natuurgids. Dat was van september 2015 tot de diploma-uitreiking in april 2017. Piet toonde vanaf het begin oprechte interesse in onze vorderingen met betrekking tot natuurinzicht. We gingen regelmatig met hem op pad in 'ons' adoptiegebied Ooldergreend, waarbij Piet ons wees op talloze kruiden, diersporen, biotopen en hun ecologische samenhang. Iedere keer weer een feest om met hem op pad te gaan! Wat hebben we veel van deze natuur-didacticus geleerd, hoe hij met zijn super enthousiaste manier van vertellen ons steeds wist te boeien en op details wees die eerder voor ons onbekend waren.

In januari van dit jaar waren we aanwezig bij Piets bijenlezing. Hier stond een 'bijenman' pur sang die met uitgesproken passie en op fascinerende wijze over de wonderlijke wereld van 'zijn' bijen vertelde.

In april wandelden we met Piet langs hoogstam fruitbomen in de buurt van Epen. Hij wees ons te midden van bloeiende appel-, peren- en kersbomen op de juiste en onjuiste manier van snoeien. De tocht voerde door het Geuldal met als decor de populieren met in hun top de bollen van maretakken, verder langs de Heimansgroeve met als eindpunt een gezellig eetcafé in Sippenaeken. Voor ons een onvergetelijke tocht met Piet als deskundige gids.

We zijn dankbaar dat we dit allemaal met Piet hebben mogen ervaren, maar tevens verdrietig dat hier een einde

aan gekomen is.

Piet Rutten, 'onze Piet', de betrokken coach, de bijenman, de enthousiaste didacticus, natuurkenner en gids met humor die we zeker gaan missen.

We wensen zijn vrouw Henriëtte, zijn kinderen en kleinkinderen alle sterkte met dit verlies.

Boekhandel en Antiquariaat

Neerstraat 31a, 6041 KA Roermond

Nieuwe en antiquarische boeken over natuur en heemkunde, 2e hands literatuur en boeken over geschiedenis, kunst en nog veel meer!

Woensdag, vrijdag, zaterdag open van 11.00 - 17.00
Donderdag open van 14.00 - 17.00 uur

telefoon: 0475 - 33 46 65 | e-mail: boomboekhandel@freeler.nl

Groene Camera Trofee

DOE MEE

MET DE GROENE CAMERA TROFEE!

Wie gaat de winnaar van de Groene Camera Trofee 2019 worden? Jouw foto's kun je insturen naar fotomaster@ivnroermond.nl

Er zijn twee categorieën: IVN-foto's en Natuurfoto's. Per officiële IVN-activiteit mogen 5 foto's per persoon worden ingestuurd. Dit kan ook een activiteit van een werkgroep zijn. De foto's kunnen worden ingeleverd tot en met 31 december 2019.

Met beeldige groeten,

Joost Geraets, Paul Monod De Froideville en Lily Welters

Inzendingen bekijken

De inzendingen tot nu toe vind je op onze website via het menu aan de linkerkant, keuze Groene Camera en kies daarna Groene Camera Trofee 2019 om vervolgens door te klikken... Naar de inzendingen voor 2019 >>>

Beleef de natuur

De opmars van de wasbeer

Door Frank Heinen

Nadat hij eerder al in Duitsland en Midden-Europa vaste voet aan de grond kreeg, is de gewone wasbeer (*Procyon lotor*) inmiddels ook in Nederland aan een opmars bezig. Vooral in Limburg wordt de oorspronkelijk uit Amerika afkomstige opportunist steeds vaker gemeld. Reden genoeg voor de provincie om toestemming te verlenen voor het bejagen van wasberen. Terecht of niet?

Slim en handig

Om na te gaan of de wasbeer een onverdraagbare lastpak en gevaar voor onze inheemse natuur is, moeten we eerst kijken naar de biologie en ecologie van het dier. Wasberen behoren tot de 'kleine beren' en bewonen grote delen van Noord- en Midden-Amerika. De overwegend solitaire dieren zijn goed te herkennen aan hun karakteristieke boevenmasker en opvallende, met vier tot zeven zwarte ringen uitgeruste staart. De kop-romplengte bedraagt 58-65 centimeter, terwijl de staart 20-30 centimeter meet.

Wasberen zijn handige dieren die hun voorpoten vaak gebruiken om voedsel vast te houden of te 'bewerken'. De naam wasbeer dankt de soort aan de gewoonte om voedsel onder te dompelen in water voordat de maaltijd wordt verorberd. De wasbeer heeft een voorkeur voor afwisselingsrijke gebieden met oud loofbos of gemengd bos. Hij leeft vaak in de buurt van water, waardoor ook moerasbossen een geschikt biotoop vormen. Naast een permanente waterbron moeten in een goed wasberenleefgebied voldoende schuilmogelijkheden aanwezig zijn. Denk bij-

voorbeeld aan boomholtes, houtstapels en hopen. De wasbeer mijdt ook door de mens bewoonde gebieden niet. Hij leeft vaak in de nabijheid van campings, boomgaarden, parken en dorpsranden. In de Verenigde Staten en Canada vind je wasberen ook in het centrum en de buitenwijken van veel grote steden.

Alleseter

De hoofdzakelijk nachtactieve wasbeer is allesbehalve een kieskeurige eter met een duidelijk voorkeursmenu. Zowel dierlijk als plantaardig voedsel gaat er prima in, waarbij de wasbeer zijn dieet vaak aanpast aan de seizoensgebonden beschikbaarheid van bepaalde voedselbronnen. Insecten, vruchten, wormen, vogels, jonge zoogdieren, kreeften, amfibieën, reptielen, slakken, vissen, noten, eieren en zelfs afval, de wasbeer lust het allemaal. De wasbeer is geen actieve jager die prooi besluipst en bespringt, maar een opportunistische scharrelaar die eet wat hij onderweg tegenkomt.

Ontsnapte dieren

Wasberen werden in de jaren dertig van de twintigste eeuw als pelsdieren ingevoerd in Rusland en Duitsland. Uiteraard ontsnapten er dieren uit de pelsfokkerijen, terwijl in de Duitse deelstaat Hessen ook nog enkele wasberen werden uitgezet voor de jacht en 'faunaverrijking'. Als flexibele opportunist wist de wasbeer zich snel te verspreiden en zijn verspreidingsgebied flink uit te brei-

den. Inmiddels komt het dier voor in grote delen van Duitsland (ondanks dat hij daar intensief wordt bejaagd), delen van Tsjechië, Oostenrijk, Zwitserland, Frankrijk en de Benelux. In Nederland is Limburg het rijkst aan wasberen. Naar schatting lopen er minstens vijftig tot honderd exemplaren rond in onze provincie. De meeste waarnemingen komen uit de regio's Maastricht en Sittard.

Schadelijke exoot?

Als exoot kan de wasbeer niet rekenen op een warm welkom. De dieren worden, in overeenstemming met de Europese regelgeving die stelt dat invasieve exoten uit de Europese natuur verwijderd moeten worden, weggevangen. Volgens de meeste zoogdierexperts is het echter te laat om de wasbeer helemaal uit Nederland te verdrijven. De populatie in Duitsland is inmiddels zo groot dat de soort daar een vast onderdeel van de wilde zoogdierfauna is geworden. En omdat dieren geen landsgrenzen kennen, zullen er steeds nieuwe wasberen richting Nederland komen.

Moeten we dat vanuit ecologisch oogpunt erg vinden? Is de wasbeer een rover die alles uitroeit en inheemse predatoren verdringt? Volgens zoogdierkenner Jaap Mulder valt dit wel mee. Juist omdat de wasbeer een generalist in plaats van een specialist is, is de kans klein dat hij inheemse roofdieren verdrijft of bepaalde prooidieren uitroeit. Hierbij moet de aantekening worden gemaakt dat de wasbeer wel een bedreiging kan vormen voor dieren die door legio andere redenen al extreem zeldzaam zijn en een bijzonder klein verspreidingsgebied hebben. In zeer

grote aantallen kan hij ook uitgroeien tot een concurrent van das en vos, maar het is niet te verwachten dat die dieren op populatieniveau sterk achteruit zullen gaan door de komst van de wasbeer. In Duitsland is geen hard bewijs te vinden voor de angst dat wasberen vossen of dassen 'wegconcurreren'. Bovendien komen vos en wasbeer in Noord-Amerika ook gewoon naast elkaar voor. Vanuit menselijk oogpunt kunnen wasberen wel voor overlast zorgen. De bedreven klimmers kruipen bijvoorbeeld graag in afvalbakken. Aangezien hun tafelmanieren nogal eens te wensen overlaten, kan dit leiden tot de nodige rommel. Maar dit is natuurlijk vooral een eerstewereldprobleem dat ook nog eens beperkt kan worden door kliko's ontoegankelijker te maken voor wasberen. Via schoorstenen kunnen wasberen ook huizen binnendringen, terwijl ze als opportunistische roofdieren soms ook kippen- of konijnenhokken plunderen. Een andere bron van potentiële zorg is dat wasberen soms een spoelworm bij zich dragen die via contact met uitwerpselen ook in de mens terecht kan komen. Die parasiet kan mensen ziek maken en in extreme gevallen zelfs dodelijk zijn. Cijfers uit Noord-Amerika, een continent waar wasberen zowel in rurale als stedelijke gebieden algemeen zijn, tonen echter aan dat het risico op besmetting nihil is. De realiteit is dat we moeten wennen aan de aanwezigheid van de wasbeer. Het uitroeien van de soort lijkt een gepasseerd station. Gelukkig is het onwaarschijnlijk dat de wasbeer een desastreus effect op onze inheemse natuur zal hebben.

Foto wasbeer is van de schrijver

Vollemaanwandeling 2019

Door Leo Koster en Hermien Hendriks

In 2018 doet Hermien Hendriks al een beroep op mij om haar in 2019 te vergezellen bij de nieuwe vollemaanwandeling in 2019. De plaats weet ze ook al: het Leudal. Als zo'n actieve vrouw dat vraagt, dan kun je toch niet weigeren.

Op 14 september 2019 gaan we voorwandelen. De start ligt bij café-restaurant Houben te Nunhem. Hermien heeft al een complete route uitgestippeld in het 850 ha grootte gebied. Hoe gaan we het aanpakken en wat laten we de mensen zien want zomaar wat door een sprookjesachtig gebied struinen, daar zitten de mensen ook niet op te wachten, denken we. Hermien denkt aan het verlichten van diverse bruggen, het schenken van een glaasje Baileys en ik aan het verbergen van een "goudschat" in de Graoveberg.

Tijdens de avondlijke voorwandeling genieten we van de geluiden van de bosuil.

Voor zaterdag 12 oktober 2019 staat de vollemaanwandeling op het programma van het IVN-Roermond. Vanmorgen was ik in de Ursula kapel van de Jonge Kerk voor een indrukwekkende dankviering voor het leven van Piet Rutten. Uit een overvolle kerk blijkt wel hoe geliefd Piet was. Op bijna 70 jarige leeftijd is Piet van ons heengegaan.

Hermien en ik hebben afgesproken tijdig naar café St. Servaas te komen om alles in gereedheid te brengen. Bij

dit te koop staande café vliegen 3 dwergvleermuizen, hoor ik de zwarte- en groene specht. Ik heb mijn "goudschat" al ingegraven in de Graoveberg. Samen steken we bij de Sint Servaaskapel, de Baileybrug en op de Zelsterbrug in het Lange Pad, in glazen potjes, de waxinelichtjes aan. Het is nog niet geheel donker maar het ziet er al sfeervol uit. Vlak voor 19.30 u. komen we aan bij café Houben. Achtentwintig mensen staan al op ons te wachten. Hermien heet iedereen welkom. De uit de 14e eeuw stammende en uit mergelblokken opgetrokken Romaanse kerktoeren van de Servatiuskerk krijgt aandacht net als de wakende heilige Sint Servatius met zijn pelgrimsstaf en grote sleutel. Voor deze wandeling heb ik een gedicht geschreven en draag ik dat voor.

Op een doek staat een ijsvogel afgebeeld, gelet op de rode ondersnavel hebben we te maken met het vrouwtje. We steken de Haelensebeek over en komen bij het Herman Meddens-plein. De onthulling van dit plein vond plaats op Koningsdag 27 april 2017. Herman, een Rotterdammer, was in 1916 één van de oprichters van 't Zóadje, de N.V. Zaaizaadveredeling Nunhem. In de buurt van dit plein staat de verlichte Mariakapel uit 1920 en de Latijnse tekst "Magnificat anima mea Dominum", hetgeen betekent "– Mijn ziel verheerlijkt de Heer". Op dit plein herdenken we even Martin Bellemakers en Piet Rutten. Martin was in 1999, tijdens een roerige periode, waarnemend voorzitter

van het IVN-Roermond. We wandelen langs Europese hopbeuken en langs het volkstuintcomplex. Hier krijgen we de alarmroep van de bosuil te horen. Via een privéweg komen we bij een zomerhuisje van J. Simmelink. Op het huisje de naam De Jonker en Carpe Diem. Van september 1940 t/m 1 mei 1942 werden in dit bijna onvindbare huisje in het geheim stencils geproduceerd voor de Oranje Post, een verzetsblad uit WO II. Het werd één keer per 14 dagen uitgegeven. Het papier kregen ze van een boekdrukker uit Roermond, als het kon oranjegekleurd. Als het te koud was liep de inkt niet en werden er misdrukken geproduceerd. De stencilmachine werd na ieder gebruik in het bos in een kist verstopt.

Tegen een forse robinia pseudoacacia staat op een stobbe een eenzame kabouter op ons te wachten. Hier vertelt Hermien het verhaal over de alvermannetjes of ehvermenkes. Deze aardmannetjes brachten geluk en voorspoed en verrichtten op geheimzinnige wijze allerlei werkzaamheden. Ze mochten niet geplaagd worden want dan verdween de voorspoed. Op hoeve Ghoor poetsten ze de ketels waarvoor ze 's morgens beschuitjes als beloning kregen. Om ze gunstig te stemmen legt Hermien naast de kabouter twee beschuitjes en wat zoetigheid. Ze wil er ook een pakje pijptabak neerleggen doch dit pakje is nergens te vinden, dat hebben zeker de ehvermenkes op hun geweten. Langs het smalle pad groeit de bosbes. We komen bij het Jonkerven dat ook wel Nunhems Ven genoemd wordt. Bij dit ven staat een bank waaraan een handdoek hangt. Hoe er moet worden omgegaan met de handdoek staat duidelijk op een geplastificeerd briefje vermeld. Hermien vertelt hier het ontstaan van dit ven na de laatste ijstijd. Hermien probeert de bosuil te lokken met de vogelgeluiden-app op haar telefoon, tevergeefs. Door een golvend terrein bereiken we de Litsberg en heb-

ben we zicht op de Leubeek. Via een dalend en toch ook wel een wat gevaarlijk pad wandelen we naar de verlichte Baileybrug. We zien oude knaagsporen van bevers en horen het kabbelende water van de Zelsterbeek.

We staan bij de Graoveberg en vertel ik het verhaal over de lelijke gravin. Met haar boze oog maakte ze kinderen ziek en als ze koeien over het kruis aaide werden ze nooit meer drachtig. Iedereen noemde haar een heks. Toen ze stierf wilde men haar niet op het kerkhof begraven maar besloot men haar hier te begraven en haar graf met een dikke laag aarde te bedekken zodat ook haar geest er niet uit kon. Zo ontstond dus de Graovinneberg welke later verbasterde tot Graoveberg. Ik vertel hier het verhaal over een koperen ketel met goudstukken die verborgen zou zijn. Omdat ik over een wichelroede beschik probeer ik deze avond deze schat te vinden. We wandelen naar de verlichte Zelsterbrug in het Lange Pad. Voor de brug, tegen een eik groeit de fraaie eikvaren. Onlangs werd een nieuw boek over het Leudal uitgegeven, "Het Leudal voor nu en altijd, een wonderlijk natuurgebied". De foto's zijn van Hans Smulders, de tekst van Philip Bossenbroek. Op bladzijde 20 staat de fraaie foto van de zomereik met de eikvaren.

Met de wichelroede tussen mijn handen hoop ik dat ik een aanwijzing krijg waar de goudstukken liggen. De punt van de wichelroede wijst naar beneden en met een tuinschepje begin ik te graven. Na enige tijd stuit ik op een voorwerp en ik begin nog harder te scheppen. Ja hoor, ik heb een blikken trommeltje gevonden. Samen met de jongste onder ons, een spontane en bijdehante meid, proberen we het deksel van het trommeltje te krijgen, hetgeen ook lukt. Goud- en zilverkleurige chocolademunten glinsteren op door de vele zaklantaarns die er op gericht zijn.

We wandelen om de berg heen en komen weer bij de Baileybrug. Hier worden enkele flessen Baileys tevoorschijn getoverd en echte glaasjes. Er wordt geïmproviseerd. Hermien vertelt hier iets over dit voetgangersbrugje uit 1944-1945. De bedenker van dergelijke bruggen was de Britse ingenieur Donald Bailey. Omdat onze bevrijding 75 jaar geleden plaatst had vond ik het toepasselijk om een gedicht over "De Bevrijding" voor te dragen. Eén van de aanwezigen heeft deze brug zelfs met haar paard overgestoken! Via een omhoog lopend pad wandelen we naar een breder zandpad. Vanuit de Leubeek horen we geplons. Dat zou best van en bever geweest kunnen zijn. We wandelen naar de wit gekleurde Sint Servaaskapel, op de onderste trappen naar de Calvarieberg staan ook licht-

jes. Voor de kapel zijn nog de resten te zien van een oud bloementapijt aangebracht ter ere van de komst van Bischof Smeets voor de gebedsdienst op zaterdag 21 september 2019.

Rond 1288 wordt al gesproken over een kapel "het Sinte Servaas husken". In 1891 wordt een grotere, neogotische kapel gebouwd van steen. De buitenkant van de doopput is versierd met maaskeien. De put is afgesloten met een ijzeren deksel met erboven een houten katrol. In het hekwerkje een kunstwerkje met de afbeelding van St. Servaas en de mededeling "S Servaas Nunhem, dankbaar Nunhem, aan Mevr. Meddens 1962". We wandelen verder door het boscomplex waar onder meer de Amerikaanse vogelkenners bestreden wordt. Bij de weilanden van Berg en Dal zien we even tussen de wolken de volle maan en zien we vele parasolzwammen. Ook horen we zowel het vrouwtje als het mannetje van de bosuil. Hier draag ik, in het Limburgs, het gedicht "Vallendje sterre" voor van Ton Valkenburg.

Vanaf Bergop hebben we een prachtig zicht op de verlichte St. Servatiuskerk. Bij de afbeelding van de bosuil sluit Hermien de wandeling af. In café Houben wordt iedereen getrakteerd op heerlijke warme soep met brood en een consumptie. Na afloop deelt Hermien zakjes uit met mycelium voor het kweken van eetbare oesterzwammen. Niet alleen de 28 meelopers maar ook de twee gidsen kijken tevreden terug op deze vollemaandwandeling.

Foto's bij dit artikel zijn van Hermien Hendriks

IVN-gidsenavond

Door Paul Caquelein

Als vervolg op de natuurgidsenmiddag vorig jaar in Oolderhof werd op 20 november een 'gidsenavond' georganiseerd bij café Kanters in Ool. Het doel van deze avond was om met zoveel mogelijk gidsen een start te maken met specifieke thema's die met name voor de gidsen binnen onze vereniging belangrijk zijn.

Met een korte Powerpoint-presentatie werd dit aan de hand van voorbeelden uitgelegd door Paul Caquelein. Vervolgens gingen de aanwezige gidsen in kleine groepjes nadenken over de vraag: welke onderwerpen zouden wij bij vervolgvondsen met elkaar willen bespreken. Geanimeerde gesprekken volgden en de oogst was rijk!

Het zou te ver voeren om alle ideeën die naar voren werden gebracht hier te vermelden. Daarom volgt hier een kleine bloemlezing. De ideeën varieerden van regionale uitwisseling, actief (nieuwe) doelgroepen benaderen, vernieuwing van werkvormen, bijscholing tot zelfs een 'blind date' met een onbekende collega om samen op gidsenpad te gaan en zodoende je 'territorium' te verbreden. Maar ook aspirant-gidsen die binnenkort met de opleiding starten al in ons 'gidsenclubje' te betrekken en met het gidsenwerk vertrouwd maken. Ook gidsen van oudere jaargangen die uit de boot dreigen te vallen mee nemen naar deze bijeenkomsten.

Op de hoogte zijn van elkaars expertise bleek ook een item: bij wie kun je aankloppen als het bijvoorbeeld om

Gidsen op onderzoek, foto inzending Groene Camera Trofee

een bepaald gebied of plant/diersoort gaat? Behoeftte aan interview: waar loop je als gids tegen aan? Onze gidsvaardigheden, wat dat dan ook allemaal mag zijn, verbeteren, aansluiten bij landelijke ontwikkelingen, enfin een bloemlezing dus...

Samenvattend een nuttige bijeenkomst waarbij de deelnemers duidelijk hun wens te kennen gaven voor een vervolgvond. De behoefte is dus aanwezig om regelmatig als gidsen bij elkaar te komen om genoemde zaken te bespreken. Het zal even zoeken zijn naar de juiste vorm: een uitwisseling van ervaringen, vragen en nuttige informatie van bijvoorbeeld een deskundige spreker. Het is de bedoeling om ergens in maart een tweede avond te plannen met een variatie van boeiende onderwerpen. Paul Caquelein zal dan weer als coördinator voor dit geheel optreden. Het enthousiasme van de aanwezige gidsen is een goed voor-teken. Wordt vervolgd!

Eerste lichting Limburgse IVN-klimaatgidsen geslaagd!

Door Janne Opmeer

namens werkgroep opleiding klimaatgidsen IVN Limburg

Op 5 oktober 2019 ontvingen 24 Limburgse IVN-ers hun certificaat van de eerste Limburgse IVN Klimaatgidsen-cursus. Nog eens 5 personen ontvingen een bewijs van deelname. Een prima resultaat van deze pilot cursus. De pilot cursus bestond uit 5 avondlessen met lezingen waarin de klimaatproblematiek vanuit verschillende invalshoeken werd uitgelegd en besproken. Tijdens de praktijkles op zaterdag 6 april bij NMC De IJzeren Man in Weert, maakten de cursisten kennis met diverse werkvormen waarmee deze complexe materie bij mede-IVN-ers en het algemene publiek onder de aandacht kan worden gebracht (zie ook het artikel "Afronding pilot klimaatcursus" in Schrijvertje editie Zomer 2019 op pagina 8).

In de periode mei – september 2019 organiseerden de cursisten bij wijze van stage-opdracht binnen het werkgebied van hun eigen afdeling één of meer educatieve klimaatactiviteiten. Op zaterdag 5 oktober werd de opleiding afgesloten met een terugkomdag op het Connecterra-terrein in Maasmechelen, één van de hooftoegangspoorten van Nationaal Park De Hoge Kempen. Op dit terrein bevindt zich ook het Veldstudiecentrum van de Universiteit van Hasselt, waar met behulp van het ECOTRON-onderzoek wordt gedaan naar de invloed van klimaatverandering op het ecosysteem. De terugkomdag startte voor de cursisten in de ochtend met het volgen van een educatieve buitenactiviteit: "Het Ecotron-mysterie". Onder leiding van een gids ofwel ranger van Nationaal Park De Hoge Kempen werd op speelse wijze uitleg gegeven over klimaat en de invloed daarvan op een belangrijk ecosysteem van de Hoge Kempen, te weten: heide en het "hoe en waarom" van de onderzoek installatie ECOTRON uit de doeken gedaan. Een actieve rol van alle deelnemers was daarbij vereist.

Intermezzo

Dit educatieve project over de invloed van klimaat op het ecosysteem viel zo in de smaak, dat mogelijk onderzocht gaat worden of het vertaald kan worden naar de Nederlandse situatie. Daarmee zouden IVN-afdelingen kunnen worden voorzien van een kant en klare werkvorm om de relatie tussen klimaat en ecosystemen te belichten. Het is overigens sowieso de moeite waard voor iedere IVN-er om een keer een bezoek te brengen aan het Connecterra-terrein als toegangspoort van het Nationaal Park De Hoge Kempen (voor meer info: www.connecterra.be). Het terrein heeft een unieke historie waardoor een landschap is ontstaan waarin een combinatie van rurale (heide) en industriële (de voormalige steenkolenmijnen, naaldbossen, terrils) kenmerkend zijn. Het gebied is doorsneden met een enorm netwerk aan wandel- en fietspaden.

In het middagprogramma van de terugkomdag op 5 oktober waren de cursisten aan zet. Een publiek bestaande uit geïnteresseerde IVN-ers en medecursisten, maakten in drie rondes naar keuze kennis met verschillende werkvormen welke de cursisten tijdens hun stageperiode had-

den uitgetoetst om het klimaatverhaal te brengen. Denk hierbij aan: proefjes en spellen voor de jeugd (zoals klimaat-rad van avontuur en klimaat-memory), een klimaatexcursie, informatiestands en lezingen. De reacties van de deelnemers waren ronduit positief en golden voor hen als inspiratiebron. De middag werd afgesloten met de feestelijke uitreiking van de certificaten. IVN-Limburg had de 1e lichting klimaatgidsen van Nederland opgeleverd; iets om trots op te zijn....

Hoe nu verder

De cursus werd opgezet door een werkgroep van IVN District Limburg en wordt momenteel bijgesteld. Dit gebeurt mede op basis van de evaluatieresultaten van deelnemers en de bevindingen van leden van de werkgroep. Een 2e pilot-cursus, korter en met meer aandacht voor werkvormen, wordt op dit moment voorbereid door Groene IVN Klimaattraïnees in samenwerking met de IVN-afdeling Rijk van Nijmegen en gaat in januari 2020 van start. Meer informatie over deze 2de pilot is te vinden via: <https://www.ivn.nl/duurzaamheid/nieuws/ivn-klimaat-cursus-de-groene-verandering>. Met de ervaringen van beide pilots wordt vanaf de 2de helft van 2020 een draaiboek opgesteld welke hopelijk eind 2020 beschikbaar komt en waarmee alle IVN-regio's in Nederland die een klimaatcursus willen organiseren aan de slag kunnen. Misschien iets voor de regio Midden-Limburg om op te pakken, na de Natuurgidsencursus die in december 2019 van start gaat en in juni 2021 wordt afgerond. Alina Salomon (a.salomon@ivn.nl) is verantwoordelijk voor de landelijke opschaling en aanspreekpunt over deze ontwikkelingen.

Overigens wordt tegenwoordig ook tijdens nieuwe Natuurgidsenopleidingen bij elk thema aandacht besteed aan de onderwerpen klimaat en duurzaamheid.

Draaiboek voor IVN-afdelingen in de maak na 2e cursus-pilot in Rijk van Nijmegen

Tip: Breng een bezoek aan Connecterra, poort naar Nationaal Park de Hoge Kempen

Foto aangeleverd door de schrijver.

Activiteitenkalenders januari - april 2020

Jaarprogramma algemeen

Zondag 12 januari

Winterwandeling "Het Huys en zijn Hoeves" (± 6 km) met na afloop snert.

Aanvang: 10.00 uur. Duur: ± 2-2½ uur

Startpunt: Kasteel Montfort, Huysdijk 4, Montfort

Gids: Ruud Snijders

Aanmelden tot 9 januari: ruud.snijders@ivnroermond.nl

Eigen bijdrage €7,50 voor leden en €10 voor niet-leden

Foto Ruud Snijders

Zondag 9 februari

Winterwandeling "Stuifduinen en Broekgronden" (± 5,5 km) met na afloop snert.

Aanvang: 10.00 uur. Duur: ± 2-2½ uur

Startpunt: Kasteel Montfort, Huysdijk 4, Montfort

Gids: Ruud Snijders

Aanmelden tot 6 februari: ruud.snijders@ivnroermond.nl

Eigen bijdrage €7,50 voor leden en €10 voor niet-leden

Dinsdag 17 maart

Lezing: "Vogels en andere dieren in de omgeving van Nederweert" door Meinse van der Velde

Aanvang: 19.30 uur

Locatie: Wijkgebouw Tegelarijveld, Schepen van Herteveltstraat 26a, Roermond

Zaterdag 28 maart

Fietstocht vanaf Beatrixhoeve langs de Maasnielderbeek naar de Maas.

Aanvang: 10.00 uur

Startpunt: bij Beatrixhoeve, Maasnielderbeek,

Witteweg 107, Roermond

Gids: Wilbert Dekker

Zaterdag 4 april

Schone Maas actie - Buggenum

Aanvang: 9.00 uur. Duur: 2,5 uur

Verzamelpunt: Picknickplaats hoek Dorpsstraat en Groeneweg, Buggenum

Zaterdag 11 april

Excursie en hondenwandeling langs de Roer

Aanvang: 9.00 uur. Duur: 2,5 uur

Startpunt: Kasteeltje Hattum, Maastrichterweg 25, Roermond

Gids: Els Korsten

Zaterdag 18 april

Excursie Roerdal

Aanvang: 10.00 uur

Startpunt: Kapel in 't Zand

Gids: Wilbert Dekker

Zondag 19 april

Excursie voorjaarsflora Elsloo

Aanvang: 13.00 uur. Duur: 3 uur

Startpunt: kasteel Elsloo, Maasberg 1, Elsloo

Gidsen: Hermien Hendrikx en René Horsten

Optie: Carpoolen 12.15 uur vanaf Kasteeltje Hattum, Maastrichterweg 31, Roermond

Zondag 19 april

Jeugdtocht lente

Aanvang: 10.00 uur

Startpunt: Rijstal Venhof, Venhofweg 2, Herkenbosch

Gidsen: Rikie Verhagen en Eef Schoffelen

Zondag 26 april

Schone Maas actie - Hanssummerweerd/Asselt.

Aanvang: 9.00 uur. Duur: 2,5 uur

Verzamelpunt: picknick/parkeerplaats hoek Vissersweg/Eind, Asselt/Swalmen

Natuurcafé

Elke eerste vrijdag van de maanden oktober tot en met maart wordt, in Bezoekerscentrum Leudal, Roggelseweg 58 in Haelen, het "Natuurcafé" georganiseerd door IVN Roermond e.o. en Het Groene Hart Leudal.

Er is veel ruimte om elkaar te ontmoeten, bij te praten... Er is een thema-tafel, natuurfoto's van leden worden getoond, er zijn presentaties van bijvoorbeeld een werkgroep of project en er wordt stilgestaan bij wat er deze maand in de natuur speelt. Mocht je zelf, of namens een werkgroep, koppelgroep of project iets willen presenteren dan kan dat.

Behalve leden van onze IVN afdeling, van Groen Hart Leudal, Studiegroep Leudal, de imkers en VELT zijn ook vrienden van onze Natuurcafé-bezoekers van harte welkom! Kortom, neem gerust een introducee mee.

Voor meer informatie en contactgegevens: zie onze website www.ivnroermond.nl

Vogelwerkgroep

Zondag 5 januari

Isabellagriend, Herten

Aanvang: 8.30 uur Hoofdstraat 2, Herten

Zondag 2 februari

WML-plas Beegden/Heel.

Aanvang: 8.30 uur Parkeerplaats sportpark,
Baexemerweg, Beegden

Zondag 1 maart

Koningsteen, Kessenich

Aanvang: 8.00 uur Parkeerplaats aan de poort van
Koningsteen

Zondag 5 april

De Kwegt, De Banen, Schoorkuilen

Aanvang: 7.30 uur Parkeerplaats Kwegt/Houtsberg,
Nederweert

Plantenwerkgroep

Zaterdag 25 januari

Determinatie loofhout

9.00 uur, NME-centrum

Parkeren: Parkeerplaats Staatsbosbeheer

Roggelseweg 58, 6081 NP Haelen

Zaterdag 22 februari

Mossen determineren

9.00 uur, NME-centrum

Parkeren: Parkeerplaats Staatsbosbeheer

Roggelseweg 58, 6081 NP Haelen

Zaterdag 21 maart

Mossen praktijk

9.00 uur NME-centrum - Kloostertuin St. Elisabeth

Parkeren: Parkeerplaats Staatsbosbeheer

Roggelseweg 58, 6081 NP Haelen

Zaterdag 18 april

Rijkelse Bemden

9.00 uur, Parkeerplaats voor voetveer

Nabij huis Rijkkel 46, 5954 NK Beesel

De Speurneuzen

Zaterdagen 8 februari, 14 maart en 11 april

van 13.30 uur tot 16.15 uur

Plaats: café-restaurant De Busjop, Busschopsweg 9,
6093 AA Heythuysen. Tel. 0475-491139.

Vooraf aanmelden voor niet-leden verplicht:
speurneuzen@ivnroermond.nl

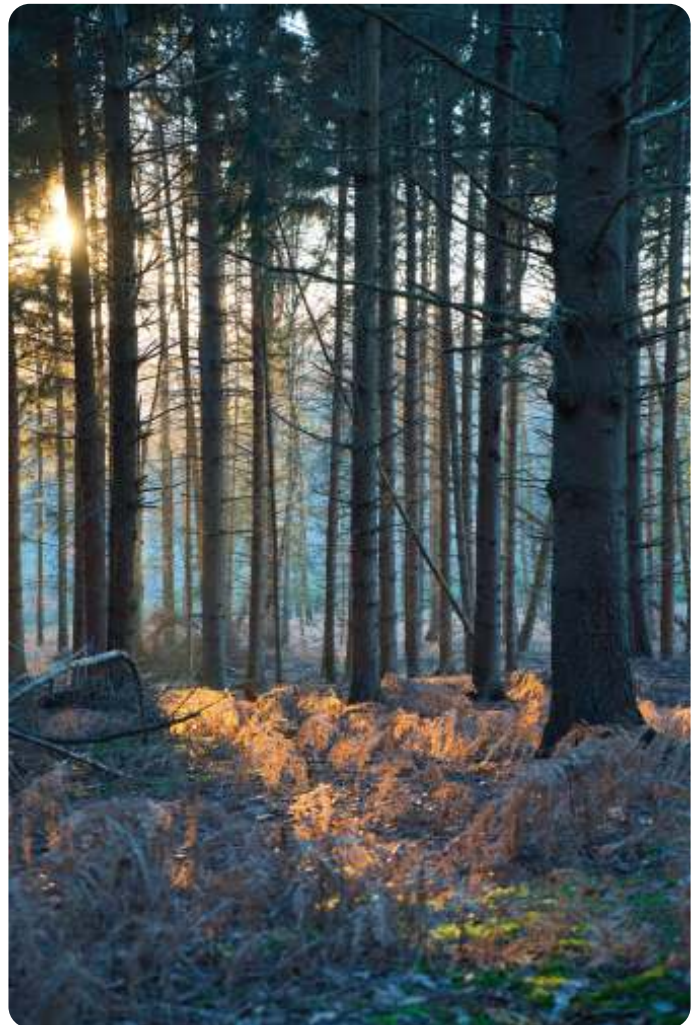

Foto Yves Monod de Froideville

ZAAL *'t LEUKE*** CAFÉ**

Leukenstraat 6, 6099 AR Beegden
www.leukebeegden.nl

Uw adres voor:

- Verenigingen
- Vergaderingen / bijeenkomsten
- Voorlichting / werving / opleiding
- Cursussen
- Recepties
- Koffietafels
- Bruiloften
- Feesten & partijen

IVN Roermond e.o. 50 jaar

Door Rianne Keijzer

25 februari 1969 – 25 februari 2019

Het jubileumjaar 2019 van het 50-jarige IVN Roermond loopt alweer ten einde en we kunnen nu al terugkijken op een bijzonder jaar, waar de leden een centrale rol in hebben gehad. Een feest voor en door de leden.

In april 2018 is er een groepje enthousiaste leden aan het brainstormen gegaan samen met enkele bestuursleden. Al snel zijn er ideeën op tafel gekomen en worden er taken gegeven aan de inmiddels benoemde jubileumcommissie die er mee aan de slag gaat.

De werkgroepen zijn benaderd om hun wensen en ideeën te uiten om het 50-jarig jubileum kleur te geven. Natuurlijk komen er de nodige voorstellen, maar voorop staat, dat het een feest moet worden voor de leden.

Met de vergaarde informatie is het feestprogramma 2019 tot stand gekomen. Daarnaast biedt het jaarlijkse programma 2019 IVN Roermond e.o. ook voldoende activiteiten waar extra aandacht gegeven kan worden aan het jubileum.

28 januari 2019

Opening van het jubileum jaar 2019 is tijdens de algemene ledenvergadering.

Een grote slagroomtaart bedekt met het speciaal ontworpen logo "IVN Roermond e.o. 50 jaar" wordt aangesneden en uitgedeeld aan de aanwezige leden, het feestjaar is gestart. Het programma wordt verder bekendgemaakt en er wordt een Powerpoint-presentatie getoond met daarin de aankondiging van het te organiseren weekend in september naar het Zwin, Zeeuws-Vlaanderen.

1 februari 2019

Natuurcafé: hier wordt natuurlijk ook een feestelijke taart geserveerd en flink wat aandacht gegeven voor ons 50-jarig bestaan.

26 mei 2019

Nadat de officiële uitnodigingen voor deze feestelijke dag zijn verstuurd komen er vele reacties en felicitaties binnen bij het secretariaat en de jubileumcommissie.

De officiële feestdag van het 50-jarig IVN ROERMOND e.o. is met meer dan 100 leden en genodigden samen in goede harmonie gevierd. Er zijn tijdens deze dag nieuwe shirts en nieuwe badges uitgedeeld aan de actieve leden. Het verslag van deze dag is terug te lezen in het Schrijvertje nummer 3 van dit jaar.

6-7-8 september 2019

Ter gelegenheid van het jubileum, wordt er na de wens van zo'n 9 jaar nu eindelijk een weekend georganiseerd

voor de leden.

De accommodatie waar we deze dagen vertoeven is in Re-tranchement, de Breydelhoeve te Zeeuws-Vlaanderen. Op 6 september komen de leden rond 13.00 uur samen in het Zeeuwse Breskens, strandpaviljoen Loods 10, met een weids uitzicht over de Scheldemonding. Na de koffie is er nog tijd om lekker uit te waaien aan het strand voordat om 14.00 uur de excursie bij de Waterdunen in aanleg met een gids van het Zeeuws Landschap begint. Zaterdag 7 september is er een excursie in het Nederlandse deel van het Zwin met wederom een gids van het Zeeuws Landschap gepland.

Zelf kunnen we samen het Belgische gedeelte verkennen.

Op zondag 8 september gaan we de wallen rondom Re-tranchement ontdekken. Iedereen geniet van de omgeving het samen zijn en vindt dat het weekend te snel voorbij is.

En ja hoor, er wordt volgend jaar weer een weekend of midweek georganiseerd.

Op 26 september zijn de Zwin-gangers weer bijeen in de Busjop en wordt een mooi verslag voorgelezen door Hermien, wat zij zelf heeft geschreven. René en Joost hebben voor een passende fotoreportage gezorgd. Dan wordt het verslag van het weekend 't Zwin in een boekvorm vergezeld met een mooie bos bloemen aan de dames Lily en Rianne (de organisatoren) overhandigd. Deze middag was een herbeleving en een goede afsluiting van het prachtige weekend in september 2019 wat de IVN Roermond e.o. leden samen hebben gedeeld.

Het verslag is terug te vinden op www.ivnroermond.nl onder het kopje "50 jaar IVN Roermond".

Wat nog rest is de afsluiting van het jubileumjaar

Deze valt in het nieuwe jaar 2020 tijdens de ledendag op zondagmiddag 2 februari om 16.00 uur. De locatie wordt nog bekend gemaakt.

Wat en hoe dat er uit gaat zien is nog een verrassing, wel kunnen we verklappen dat er genoeg te vertellen is en genoeg fotomateriaal aanwezig zal zijn om nog van het jubileum jaar 2019 na te genieten.

We hopen dat we vele leden mogen ontvangen deze dag.

Beleef de natuur

Vlindermonitoring in het Leudal over de laatste zeven jaar

Door Laur Lennards

In het Leudal worden door de vlinderwerkgroep drie routes geteld: een in Overhaelen in het gebied "Starrenbos" (Brentjensroute), een route in het gebied Meulenkamp/Speckerweg (Leudalroute) en een derde route aan de Watermolen (Criensroute). De laatste route is niet in dit artikel opgenomen.

Een route is 1 km lang en verdeeld in 20 secties van elk 50 m. Per sectie worden de verschillende soorten en aantallen geteld en via MeetNet aan de Vlinderstichting doorgegeven.

De routes worden wekelijks onder bepaalde voorwaarden gelopen. Gestart wordt na 10 uur, waarbij de temperatuur niet onder de 15 °C mag zijn. En boven de 30°C tot 35°C wordt afgeraden te tellen. De wind mag niet harder zijn dan 5BF. Bewolking wordt van 0 tot 8/8 hemelbedekking genoteerd.

Er is een vergelijking gemaakt over de periode 2014 t/m 2019 wat betreft de vlindertelling.

Aantal bezoeken

Het aantal bezoeken per jaar is praktisch gelijk gebleven en schommelde tussen de 21 en 29 keer per telseizoen.

Het gemiddelde aantal waarnemingen per bezoek bleef praktisch gelijk.

2014 en 2018 zijn duidelijke uitschieters t.o.v. de andere jaren. Vergelijken we het aantal waarnemingen en soorten in 2019 ten opzichte van 2018, dan zien we een dramati-

sche achteruitgang in 2019 voor beide gebieden.

Natuurlijk zijn er verschillen tussen de twee routes.

Routes

Zo heeft de route in Overhaelen een flink gedeelte (sectie t/m 6) bewerkt grasland met paarden, voert een gedeelte (s.6 t/m 9) door het bos, s.9 t/m 13 is een verhoogde bermsituatie, s.13 t/m s.16 is bosgebied en het laatste gedeelte (sectie 16 t/m 20), bestaat uit onbewerkt braak liggend grasland met een grote diversiteit aan bloemen en planten. Het aantal waarnemingen in dit stuk is in het algemeen hoger dan gemiddeld.

Voor de Leudalroute gelden eigenlijk dezelfde omstandigheden. Het eerste gedeelte (s.1 t/m 2) gaat door het bos, s.2 t/m 6 voert langs een akker met jaarlijks andere gewassen, en s.6 t/m 11 voert langs een wei, waar volgens een bepaald patroon gemaaid wordt. Het laatste gedeelte tot aan de Speckerweg voert door het bos.

De oorzaak van de teruggang is terug te voeren op de uitzonderlijke weersomstandigheden vooral in de lente en de zomer in 2018. Ook de Vlinderstichting bevestigde deze conclusie in een telefonisch onderhoud met Cars Veling.

Weersomstandigheden

Gedurende de drie lentemaanden (maart, april en mei) was de temperatuur gemiddeld 11,1 °C, dat wil zeggen 1,5 °C hoger dan het jarenlang gemiddelde van 9,5 °C. Het was de derde warmste lente sinds 1901. Maart was met

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

SWAROVSKI

Al jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "Swarovision" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCB II, TLS-APO en iPhone adapter gaat de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE voor u open.

Met gemak haalt u het moeizaam te benaderen dier 40...50...60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk!

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 30 kijkers en telescopen.

4,7 °C koud tegen normaal 6°C terwijl we 11 vorstdagen hadden tegen normaal 8 dagen. Verder was de lente qua neerslag uitzonderlijk droog. Dit gold min of meer voor de hele zomer. Vooral in het zuiden kwam de temperatuur lokaal diverse malen boven de 30 °C terwijl het 's nachts sterk afkoelde. Tussen de 30 en 35 °C is er geen noemenswaardige vlinderactiviteit en heeft monitoring weinig zin. Een en ander had een grote invloed op de resultaten voor beide routes. Maar niet alleen zijn de boven omschreven omstandigheden de schuld van de achteruitgang. Stikstof, fijnstof en niet te vergeten de door de landbouw gebruikte bestrijdingsmiddelen en het rigoureuze maaien van bermen zijn catastrofaal. Een onderzoek van de Vlinderstichting toonde aan, dat ook de nachtvlinders een sterke achteruitgang (87 %) in aantallen laat zien. Een van de oorzaken is waarschijnlijk de enorme lichtvervuiling, vooral in het westen. Het is recentelijk aangetoond dat ons land tot de grootste lichtvervuilers ter wereld behoort.

Sinds 1990 worden waarnemingen systematisch verzameld. Als het aantal getelde vlinders in de monitoringroutes wordt geanalyseerd, blijkt dat:

1. er sinds 1990 een achteruitgang is van 50%.
2. de trend in verspreiding voor alle soorten daalde sinds 1890 met 67%
3. een combinatie van de "oude" verspreidingstrend en de "recente" meetnettrend een geschatte totale daling oplevert van minimaal 84 % over de periode 1890-2017.

Daling der belangrijkste soorten in % t.o.v.2018
Brentjensroute in Overhaelen.
Bont zandoogje 39%, bruin zandoogje 24%, groot koolwitje 26%, klein koolwitje van 211 waarnemingen in 2018 naar 87 in 2019 is 61%, koefinkje 90%, landkaartje niet

Het Neelderbos

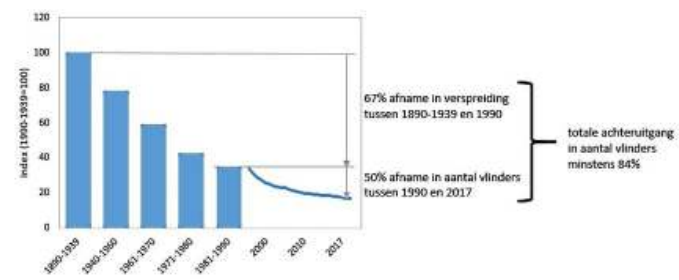
Eerste aangelegde Tiny Forest in Roermond

Door Frans van Deutekom
Onder grote publieke belangstelling is op maandag 25 november naast de basisschool Neel, aan de Kerkeveldlaan in Maasniel-Roermond, een Tiny Forest aangeplant. Veel enthousiaste leerlingen hebben 600 boompjes en heesters op een oppervlakte van ongeveer 200 vierkante meter ingeplant. Hiervóór hadden de Roermondse wethouder Rens Evers, schooldirecteur Piet Coenen en Thea Jetten van IVN een openingswoord gesproken. Er is ook een “buitenlokaal” aanwezig om de educatieve doeleinden van het Tiny Forest nog eens te faciliteren. De kinderen hebben bij verschillende geplante boompjes een houten schijf met hun naam aangebracht, zodat ze de boompjes individueel kunnen vervolgen in hun groei.

Het Tiny Forest kon gerealiseerd worden na een initiatief van de werkgroep Schoon en Groen van de wijkraad Wij-ZijnMaasniel en door samenwerking en ondersteuning van de gemeente Roermond, de basisschool Neel, de

waargenomen, phegeavlinder van 38 waarnemingen naar 8 in 2019 dat is 79%, atalanta niet meer waargenomen, boterbloempje niet meer waargenomen.
Leudalroute
Bont zandoogje 82%, boomblauwtje 77%, bruin zandoogje 61%, dagpauwoog 52 %, groot dikkopje van 24 naar 0, klein koolwitje 35%, groot koolwitje 54%, landkaartje 88%. Van de overdag vliegende nachtvlinders: metaalvlindertje 90% en phegeavlinder 96%.
Natuurlijk zijn er ook enkele soorten die een positieve ontwikkeling tonen. In het kader van dit artikel zou een totale opsomming van alle waargenomen soorten van zowel de dag- als ook de nachtvlinders te ver voeren.

Als aanvulling een klein overzicht gekopieerd uit een nieuwsbrief van de Vlinderstichting:
Het is een combinatie van de "oude" verspreidingstrend en de "recente" meetnettrend. Het levert een geschatte totale daling op van minimaal 84% over de periode 1890-2017.

Al met al is het bovenstaande niet iets om vrolijk van te worden maar laten we maar optimistisch blijven en hopen voor 2020 op betere tijden.
Geraadpleegde bronnen: weertabellen KNMI, nieuwsbrief en info Vlinderstichting, programma MeetNet.

Stichting IVN en de Postcodeloterij.
Voor volgend jaar zijn er nog 2 Tiny Forests gepland in Roermond, maar de precieze locaties zijn nog niet vastgesteld.

janWelters autoservice

APK Keuringstation
Moderne diagnose apparatuur
Grote- en kleine beurten
Onderhoudsbeurten alle merken
auto's en lichte bedrijfswagens

Schadereparatie en expertises
Ruit reparatie en vervanging
Bandenservice, alle merken
Opslag banden
Aircospecialist reinigen en diagnose

Edisonweg 5a - 6101 XJ Echt - Tel: 0475 48 13 65
www.autoservicejanwalters.nl
www.facebook.com/autoservicejanwalters

DE BUSJOP *eten en genieten*

Reserveer via info@debusjop.nl of 0475-491139

Vraag naar de voorwaarden

HIGH FIVE

Naast het welbekende High Tea concept bieden wij nog vier extra varianten aan: High Beer, High Wine, High Kids en High Bob. Voor ieder wat wils en daarom kan deze High Five per gezelschap gecombineerd genuttigd worden.

Een avond als een echte VIP behandeld worden? Dat kan!

Laat u gratis ophalen en thuisbrengen door onze LimoBob Service.

Een fijn vast gegeven:
ledere zondag

(omgevendelijk ... ongeacht het weer!)

live muziek
vanaf 14.00 uur!

Verwenbon

Met deze Verwenbon zit u altijd goed.
Het cadeau wordt u aangeboden na een succesvolle verkoop, college van adviseurs en/of bij een succesvolle

DÉ AUTO VOOR BUITEN

VOLVO Rutten
BOXMEER ROERMOND VENLO WEERT

AUTOBEDRIJFRUTTEN.NL

WEPA Nederland B.V.

Boutestraat 125 - 6071 JR Swalmen
Postbus 9013 - 6070 AA Swalmen

Telefoon 088-0183000

info@wepa.nl
www.wepa.nl

(WEPA Nederland B.V. voorheen Van Houtum B.V.)

Website www.ivnroermond.nl

Elke 3 maanden krijg je, als lid van IVN Roermond e.o., Het Schrijvertje in de bus, met daarin artikelen, verslagen, activiteitenkalenders etc. Wij adviseren je echter om ook regelmatig onze website www.ivnroermond.nl te bezoeken, bijvoorbeeld omdat daar altijd de actuele vertrektijden en -plaatsen vermeld staan van onze activiteiten. Dus mocht er na het drukken van Het Schrijvertje nog iets wijzigen dan vind je op de website de juiste informatie.

Maar ook voor verslagen van de diverse werkgroepen, nieuwsberichten, algemene informatie over onze afdeling én de digitale versie van Het Schrijvertje (volledig in kleur) ben je op deze prachtige website op de juiste plaats. Kortom: een regelmatig bezoekje meer dan waard! Doe er je voordeel mee

p.s. op onze website vindt u ook de links naar de landelijke en regionale IVN-websites.

Lid worden?

Wilt u iemand anders lid maken of zelf lid worden van onze IVN-afdeling? Dat kan!

Lidmaatschap kost u twee euro per maand. Naast de vele gratis activiteiten waaraan u deel kunt nemen, ontvangt u Het Schrijvertje, ons afdelingsblad met interessante artikelen over de natuur, vier maal per jaar gratis in huis.

Een huisgenoot betaalt slechts 5 euro per jaar en kinderen zijn zelfs gratis lid.

Voor het aanmelden van een nieuw lid kijkt u op www.ivnroermond.nl.

Wij heten u van harte welkom!

Alvast noteren

Maak alvast een notitie in uw agenda voor twee belangrijke bijeenkomsten van onze afdeling:

- **Zondagmiddag 2 februari Ledendag.** Voor deze bijeenkomst worden nieuwe leden persoonlijk uitgenodigd. Zij kunnen tijdens het eerste gedeelte van deze middag met elkaar kennismaken en later met de rest van de leden en de activiteiten van de afdeling.
- **Maandagavond 23 maart Algemene Leden Vergadering (ALV).** Behalve de vanzelfsprekende agendapunten wordt de Groene Camera Trofee als prijs voor de beste foto uitgereikt. Een nog via de site bekend te maken activiteit zal op het programma staan.

Wilde zwijnen in Midden-Limburg

Door Frans Hendriks

Het zal u niet ontgaan zijn dat, waar we ook wandelen in Midden-Limburg, we sporen van wilde zwijnen tegenkomen. Dit ondanks dat alleen in NP De Meinweg en het Meerlebroek tussen Reuver en Swalmen de dieren volgens de richtlijnen getolereerd worden.

In de jaren tachtig van de vorige eeuw is er langs de grens in Midden-Limburg een raster aangelegd met schrikdraad, poortjes en veeroosters om, deze tot de evenhoevigen behorende soort, de doorgang van Duitsland naar ons land te belemmeren i.v.m. de schade die de landbouw oploopt. Inderdaad, een maisveld ziet er na een nachtelijk bezoek van deze wroeters dramatisch uit. De laatste jaren is de barière op veel plaatsen verwaarloosd waardoor er vrij "grensverkeer" plaats kon vinden en we de zwijnen op veel plaatsen tegen kunnen komen. Ons redactielid Marieke kan nu melden dat ter hoogte van Swalmen de rasters hersteld zijn. Zie de foto's hieronder.

Gezicht op Roermond, foto Ruud Snijders

De Maas natuurlijk!

Door Paul Monod de Froideville namens de fotowerkgroep **De Maas natuurlijk!**, een ode aan Jan Theunissen +

Dat is de titel van de expositie die door de fotowerkgroep IVN Roermond e.o. gehouden wordt in de Oolderhof, Broekstraat 35 Roermond Herten van zondag 19 januari t/m zondag 1 maart 2020. De feestelijke opening, alleen voor genodigden, is op zondag 19 januari van 14.00u - 15.30u.

Een jaar lang hebben wij, de leden van de fotowerkgroep, geprobeerd om verschillende facetten van de natuur op en rond de Maas in beeld te brengen, waarbij zowel het water als de omringende natuur als inspiratiebron hebben gefungeerd. Het was voor ons een mooie uitdaging. In plaats van de kikkers in de Doort en de voorjaarsbloeiërs op het hellingbos bij Elsloo voor de lens een heel jaar met Moedertje Maas aan de slag.

Op zaterdag 2 februari zijn we gestart op de Ooldergreend. Het weer werkte zoals wel vaker dit jaar niet echt mee. De hele ochtend een druilerige regen. Niet fijn voor de fotograaf. Bij het sluizencomplex van Osen en de Lus van Linne was er hoog water en dat leverde natuurlijk wel spannende plaatjes op en bovendien schitterende lichten. Met wisselende weersomstandigheden hebben we onder andere een bezoekje gebracht aan de Isabellegreend, de Noorderplas, Donckernack, sluis Roermond en de Stadsweide.

Het is altijd heerlijk om samen op pad te zijn om foto's te maken, weer of geen weer, tips en suggesties te krijgen. Maar ook gewoon tijd te hebben om van alles uit te proberen. Ik ben er zeker een betere fotograaf door geworden en kijk dan ook altijd uit naar onze volgende sessie. Trots kunnen we jullie onze resultaten laten zien in de

Oolderhof. Jammer dat dit slechts een kleine selectie is, waarvan wij denken dat deze representatief is voor wat wij hebben gedaan en in de toekomst gaan doen.

De werkgroep nodigt eenieder die mee wil doen graag uit. Wil je je fotografische vaardigheden verbeteren dan ben je van harte welkom op de bijeenkomsten van de fotowerkgroep. Komende periode gaan we per fotosessie expliciet aandacht schenken aan basisvaardigheden omtrent compositie, belichting, sluitertijd, witbalans, diafragma, dieptescherpte, isogevoeligheid, e.d. Na hiermee te hebben gestoeid, zal het niet meer nodig zijn je camera op de automatische stand te zetten. We willen komend jaar de fotosessies starten met een stukje theorie over een van deze vaardigheden, waarna we dat samen in de praktijk gaan uitvoeren. Individuele hulp van de ervaren fotografen krijg je op de koop toe. Resultaten kunnen we met elkaar vergelijken. Het maakt hierbij niet uit welk fototoestel je gebruikt. Ook met een goede smartphone kun je meedoen. Je leert het beste te halen uit je camera.

Het programma voor 2020 staat nog niet vast maar zal via de website van IVN Roermond bekend gemaakt worden. Voel je welkom. Je hoeft je niet op te geven, maar dat heeft wel voorkeur. Je krijgt dan vooraf informatie en een herinnering van de bijeenkomsten per mail toegestuurd. Bovendien weten we dan dat je meegaat en kunnen we daar rekening mee houden.

Als je de expositie bezoekt, kun je kennis maken met foto's van: Fenny Gaastra, Willemiek van Deutekom, John Roemen, Maurice Smeets, Yves en Paul Monod de Froideville, Peter Keijzer en Ruud Snijders.

Silent summer

Door Huug Stam

De zomer ligt al weer geruime tijd achter ons. De herfst is kleurrijk als altijd met bijzonder veel paddenstoelen zoals ik van verschillende mensen gehoord heb. Maar wat de zomer betreft, een kleine terugblik.

Het begrip "Silent Spring" zal velen wel bekend zijn. Het boek met deze titel van Rachel Carson dat halverwege de vorige eeuw de ogen opende voor de consequenties van het gebruik van zware fungi- en insecticiden zoals DDT. Hoewel deze middelen al geruime tijd niet meer zijn toegestaan is het aantal insecten de laatste jaren schrikbarend afgenomen.

In mijn tuin heb ik verschillende plaatsen gecreëerd met stilstaand water waarin muggen goed gedijen. Over de gehele lengte van de tuin heeft een druivenstruik ruimte ingenomen door gebruik te maken van de ondersteuning van vlierstruiken maar vooral van een magnolia. Nog nooit was het aantal druiven zo talrijk als dit jaar. De wespen die je hierdoor verwacht waren nagenoeg afwezig terwijl deze in andere jaren veelvuldig voorkomen en wel in die mate dat mijn buurman met drie kleine kinderen me vroeg daar iets aan te doen. Dit bleek niet noodzakelijk vanwege de afwezigheid van zowel wespen als steekmuggen.

Wat kan dan de reden zijn dat mijn tuin zo arm is aan de genoemde insecten? DDT kan de oorzaak niet zijn als ik dit middel al zou kunnen bemachtigen.

Hoewel ook in andere jaren aanwezig, bleken de hoornaars dit jaar veel vaker voor te komen. Vaak zag ik er meerdere tegelijk. Waarschijnlijk hebben zij er voor gezorgd dat de andere insecten geminimaliseerd zijn.

Het aantal insecten is al jaren in en buiten Nederland erg afgenomen. Het gebruik van middelen tijdens de periode van de Silent Spring is niet meer toegestaan.

De huidige silent summer heeft een andere oorzaak na-

Foto Huug Stam

melijk de intensivering van het gebruik van agrarische grond, plantsoenen en particuliere tuinen alsmede de toegenomen verharding waardoor er veel minder mogelijkheden zijn voor insecten.

Uiteraard heeft dit verschijnsel inmiddels ruime aandacht en is er een begin gemaakt met de aanpak van het probleem waarvan het geven van voorlichting, het realiseren van kruidenstroken alsmede het plaatsen van insectenhoe- tels voorbeelden zijn. Ondanks het belang van insecten wordt in sommige artikelen nog steeds melding gemaakt van een gewenste bestrijding van insecten. Elk soort insect heeft zijn functie wat niet verlet dat enige regulering noodzakelijk kan zijn.

Inmiddels is het herfst en deze periode dient om een andere reden niet stil te zijn. De herfststormen staan hier borg voor en anders zijn het wel de bladblazers waar we blijkbaar niet meer zonder kunnen.

Algemene emailadressen

IVN Roermond e.o. beschikt over een aantal "algemene" emailadressen. Wanneer u een email naar zo'n adres stuurt wordt hij doorgestuurd naar iedereen van de betreffende groep. Dus ook wanneer iemand tijdelijk even de email niet leest of bij "wisseling van de wacht" krijgt uw email toch de aandacht die hij verdient.

Daarom a.u.b. de volgende emailadressen gebruiken:

- bestuur@ivnroermond.nl voor uw berichten aan het voltallige bestuur
- communicatie@ivnroermond.nl voor vragen/opmerkingen aangaande de communicatie vanuit de afdeling
- excursie@ivnroermond.nl voor aanvragen van excursies
- fotomaster@ivnroermond.nl voor het insturen van foto's voor de Groene Camera Trofee
- hetschrijvertje@ivnroermond.nl voor ál uw berichten aan de de redactie van Het Schrijvertje
- ledenadministratie@ivnroermond.nl voor vragen of opmerkingen over uw lidmaatschap
- penningmeester@ivnroermond.nl voor vragen omtrent geldzaken
- programmering@ivnroermond.nl voor het delen van informatie met de programma-commissie
- secretariaat@ivnroermond.nl voor alle secretariaats-zaken
- voorzitter@ivnroermond.nl voor rechtstreeks contact met de voorzitter
- webmaster@ivnroermond.nl voor uw berichten betreffende de website
- info@ivnroermond.nl voor alles wat niet in een van de hierboven genoemde categorieën past

Contactpersonen

IVN Roermond e.o. organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen, neem dan contact op met één van de volgende personen:

Werkgroep Vogels

Meinse van der Velde, 06-13300436
mj.vd.velde@home.nl

Werkgroep Planten

Willemiek van Deutekom, 06-20903490 (regio oost)
Hermien Hendrikx, 06-13015190 (regio oost/west)

Natuurclub De Speurneuzen

Sjoerd van der Schuit, 0475-302733

Vlinderwerkgroep

René Horsten, 06-22468910
vlinderwerkgroep@ivnroermond.nl

Heidewerkgroep

Hermien Hendrikx, 06-13015190
hermienhendrikx@hotmail.com

Jeugdcommissie

Eef Schoffelen, 0475-552278

Fotowerkgroep

fotowerkgroep@ivnroermond.nl

Werkgroep Amfibieën en Reptielen

René Horsten, Hermien Hendrikx; zie hierboven

meer genieten van het wandelen

Geniet meer van het struinen,
wandelen en excursies in de natuur
met de juiste wandelschoenen
en wandelkleding

We hebben een
enorme keuze en
helpen je graag

Altijd
10% korting op
alle schoenen
en kleding

beleef de natuur!

Ton Notermans
wandelsport - outdoor - kamperen

Dr. Philipslaan 25-B - Roermond - T. 0475-420610 - tonnotermans.nl

Macrofaunawerkgroep

Ron Van Pol, 06-25012712
macrofauna@ivnroermond.nl

Excursieloket

Frans Hendrikx, 0475-503291
excursies@ivnroermond.nl

Werkgroep Communicatie

Yves Monod de Froideville
06-41742984
communicatie@ivnroermond.nl

Programmacommissie:

Peter Kessing, 06-25378119
programmering@ivnroermond.nl

Vertrouwenspersoon

Rikie Verhagen, 0475-464767
rikie.verhagen@ivnroermond.nl

Redactie Het Schrijvertje

Frans Hendrikx, 0475-503291
hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Webmaster: webmaster@ivnroermond.nl

Fotomaster: fotomaster@ivnroermond.nl